

Vergaderjaar 2015–2016

32 404

Programma hoogfrequent spoorvervoer

Nr. 78

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN INFRASTRUCTUUR EN MILIEU

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 11 februari 2016

Bijgaand treft u de elfde voortgangsrapportage (VGR-11) aan waarin voor het Programma Hoogfrequent Spoorvervoer (PHS) wordt gerapporteerd over de periode 1 juli 2014 tot 1 november 2015¹.

In de verslagperiode is een aantal belangrijke mijlpalen bereikt. Met het afgeven van een realisatiebeschikking aan ProRail voor de aanleg van een onderdoorgang in Veenendaal (Klompersteeg) die twee bestaande gelijkvloerse overwegen zal vervangen is een vijfde PHS project in realisatie genomen. Eerder werd de Diezebrug bij Den Bosch gerealiseerd en eind 2016 wordt het Doorstroomstation Utrecht (DSSU) opgeleverd. Bij OV SAAL middellange termijn is het project Naarden-Bussum in realisatie genomen. Daarnaast wordt het pakket korte termijnmaatregelen OV SAAL in december 2016 in gebruik genomen.

De belangrijkste resultaten bij de projecten die nog in de planstudiefase zitten zijn de ondertekening van bestuursovereenkomsten met de provincie Noord-Brabant en de gemeenten Vught en Boxtel over de verdiepte ligging van het spoor door Vught, de aanleg van de goederenboog bij Meeteren en het schrappen van twee overwegen bij Boxtel. Ook zijn bestuursovereenkomsten getekend met de provincie Zuid-Holland en de gemeenten Delft en Rijswijk over het vervangen van een overweg (Rijswijk) en de aanleg van een fiets/voetgangerstunnel (station Delft Zuid). In het kader van lopende planologische procedures is het tracébesluit genomen over DSSU en is er een ontwerp tracébesluit genomen over Rijswijk – Delft Zuid, waarbij ook een MER is uitgebracht. Bestuurlijk is overeenstemming bereikt met de gemeente Geldermalsen over de aanpassingen en uitbreiding van het emplacement waarbij het al lopende project voor het vrijleggen van de Merwede-Lingelijn is samengevoegd met PHS.

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

Een zorgpunt betreft de financiële stand van zaken bij het programma. In eerdere voortgangsrapportages (vanaf VGR-6 d.d. 10 oktober 2011, Kamerstuk 32 404, nr. 55) is uw kamer gemeld dat er sprake is van een door het kabinet Rutte I opgelegde taakstelling op PHS die nog ingepast moet worden. Bij de begroting van 2016 is uw Kamer geïnformeerd over een negatief effect van € 84 miljoen als gevolg van een begrotingstechnische aanpassing. Eind 2015 is door ProRail een actualisatie gemaakt van de ramingen voor alle PHS maatregelen. Uit dit totaaloverzicht blijkt dat er sprake is van een substantieel potentieel tekort. Maatregelen zijn daarom noodzakelijk.

De oorzaken van het potentiële tekort liggen voor het overgrote deel niet in hogere kostenramingen van PHS projecten. Het oorspronkelijke idee voor de in 2011 door het kabinet Rutte I opgelegde taakstelling op het PHS budget (€ 194 miljoen PHS en € 45 miljoen OV-SAAL, zie VGR-6 van 10 oktober 2011, Kamerstuk 32 404, nr.55) was om deze in te passen door de opbrengsten van de vereenvoudiging van het omgevingsrecht, het meer gebruik maken van publiek private samenwerking en minder bovenwettelijke inpassingsmaatregelen. Dit is echter niet mogelijk gebleken waardoor de taakstelling alsnog op een andere wijze moet worden ingepast.

Daarnaast heeft de omzetting van de leenfaciliteit voor PHS in een verhoging van het budget in de begroting als effect dat de rente en aflossingsbetalingen door IenM nu binnen de looptijd van het infrastructuurfonds (tot en met 2028) moeten worden ingepast². Dit kost het programma € 84 miljoen. Hierover bent u bij de begroting 2016 geïnformeerd. Naast bovenstaande oorzaken zijn er binnen PHS bijstellingen van kostenramingen geweest, zowel stijgingen als dalingen.

Binnen het programma is een eerste pakket aan besparingen geïdentificeerd. Komende maanden wordt in beeld gebracht welke extra besparingen mogelijk zijn. Hiervoor is onderzoek door ProRail en overleg met NS en de goederenvervoerders nodig. Om meer zekerheid te krijgen over de exacte omvang van het potentiële tekort en de besparingsmogelijkheden zal ik de cijfers extern laten valideren. Ook zal ik de auditdienst Rijk vragen te onderzoeken of extra maatregelen nodig zijn om de financiële beheersing van PHS te verbeteren.

De doelstelling van PHS is de capaciteit en kwaliteit van het spoor verbeteren door stapsgewijs hogere frequenties op de drukste spoortrajecten mogelijk te maken en hiermee het groeiende reizigers- en goederenvervoer te faciliteren. PHS is van groot belang voor het toekomstbestendig maken van ons spoorwegnetwerk. Deze zomer zijn de resultaten van de externe validatie en het onderzoek van de auditdienst Rijk beschikbaar op basis waarvan ik zal besluiten hoe het potentiële tekort moet worden opgelost. Ik zal uw Kamer hierover na de zomer informeren.

De Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu,
S.A.M. Dijkema

² Zie Kamerstuk 34 300 A, nr. 5, antwoorden op de vragen 5 en 46